Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 23.03.1961, sp. zn. 11 Co 178/61, ECLI:CZ:MSPH:1961:11.CO.178.1961.1

Číslo: 40/1961

Právní věta: Zákon o právu rodinném vyjadřuje zásadu, že snoubenci mají vstupovat do manželství s plnou odpovědností, jak vůči sobě, tak i vůči společnosti. Důvodem rozvodu nemůže být neuvážené uzavření manželství.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 23.03.1961

Spisová značka: 11 Co 178/61

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Manželství, Manželství - rozvod

Předpisy: 265/1949 Sb. § 34

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 40/1961 sb. rozh.

Zákon o právu rodinném vyjadřuje zásadu, že snoubenci mají vstupovat do manželství s plnou odpovědností, jak vůči sobě, tak i vůči společnosti. Důvodem rozvodu nemůže být neuvážené uzavření manželství.

(Rozhodnutí městského soudu v Praze z 23. března 1961, 11 Co 178/61)

Obvodní soud pro Prahu 7 zamítl návrh manželky na rozvod manželství v podstatě z těch důvodů, že účastníci (navrhovatelka 18letá, odpůrce 19letý), uzavřeli sňatek naprosto nerozvážně, po 14denní známosti, a během dvouměsíčního soužití nemohli se ani poznat jako lidé, ani poznat přesně své zájmy, ani nalézt shodu v intimním soužití. Soud se pozastavil i nad tím, že účastníci jsou zřejmě toho názoru, že jejich manželství bude hladce zrušeno rozvodem, na pouhou jejich žádost, ač takový postup se naprosto příčí zákonu a trpět ho, by nadto znamenalo vzbuzovat v mladých lidech neodpovědný přístup k rozhodnutí o uzavření sňatku.

Proti rozsudku se odvolali oba manželé a tvrdí, že jejich rozchod je naprosto definitivní, přiznávají, že k uzavření sňatku přistupovali zcela nerozvážně, mají však za to, že by z hlediska společnosti nebylo správné, aby za svůj nerozvážný čin měli pykat celý život. Odpůrce mimo jiné tvrdil i to, že navázal

novou známost s jinou ženou, s kterou hodlá uzavřít sňatek.

Městský soud v Praze rozhodnutí soudu první stolice potvrdil.

Odůvodnění:

Náš zákon stanovící podmínky rozvodu vyjadřuje zásady socialistické morálky, posuzuje vztahy mezi mužem a ženou v manželství nejen na základě skutečné a úplné rovnoprávnosti, ale i z toho hlediska, že vstupem do manželství bere na sebe snoubenec povinnost nejen vůči druhému snoubenci, nýbrž i vůči celé společnosti. Ta však má zájem na tom, aby manželství bylo trvalým životním společenstvím muže a ženy, právě proto, že tvoří základ rodiny, která pak má sloužit nejen zájmům jejích členů, nýbrž i prospěchu společnosti v souladu s jejím pokrokovým vývojem (srov. preambuli k zákonu o právu rodinném). Proto zákon nemůže trpět, aby zrušení tohoto svazku, který je založen na zásadě dobrovolnosti, bylo dáno jen do vůle těch, kteří ho takto dobrovolně uzavřeli. I když manželé jsou shodni ve svém rozhodnutí na rozvod, musí proto soud zkoumat, zda jsou zde důvody, pro které je možno tuto zásadu o trvalosti manželského svazku prolomit, totiž, zda jest zde hluboký a trvalý vztah z důležitých příčin, který nedovoluje v manželství setrvat.

Zákon ovšem předpokládá, že snoubenci vstupují do manželství skutečně odpovědně, to je s vědomím všech povinností z toho vzcházejících i s upřímnou vůlí tyto povinnosti čestně a poctivě plnit. že se účastníci proti této zásadě hrubě provinili a jednali naprosto neodpovědně, připouštějí sami. Jde tedy jen o to, jaký význam má tato skutečnost pro povinnost dalšího setrvání ve svazku, který podle názoru účastníků byl – v nejlepším případě – omylem, podle jejich postoje spíše jen zábavnou episodou.

S účastníky je třeba zcela souhlasit v tom, že na nich nemůže společnost žádat, aby za svůj neuvážený krok trpěli celý život. O to také nejde a rozhodně by se míjelo svým cílem rozhodnutí nepovolující rozvod, jež by mohlo být chápáno jako sankce za nerozvážné uzavření manželství.

Skutečnost, že účastníci přistupovali k uzavření manželství vyloženě lehkomyslně a zcela nezodpovědně, posuzoval správně soud prvé stolice a posuzuje ji i odvolací soud jako podklad pro úsudek, zda je možno tvrzený rozvrat v manželství považovat za hluboký a trvalý. Těžko být přesvědčen o opravdivosti a odpovědnosti tvrzení účastníků, že jejich rozchod je „definitivní“ a „nenapravitelný“ (takto definitivně a nenapravitelně se rozešli již několik týdnů po svatbě a pak se zase udobřili), když daleko spíše je nasnadě domněnka, že jejich nynější počínání a úmysly jsou právě tak lehkomyslné a neodpovědné, jako bylo uzavření sňatku. Zatím totiž nic nenasvědčuje tomu, že by byli za tu poměrně krátkou dobu vyzráli do té míry, aby jejich prohlášení i chování bylo možno přijímat jako zcela uvážené. Nesvědčí o tom zejména ani to, co odpůrce uvádí ve snaze prokázat nemožnost setrvání v dosavadním manželství, totiž navázání styků s jinou ženou, jak o tom již shora byla zmínka. Tyto skutečnosti jsou totiž jen dokladem toho, že odvolatel ve svém neodpovědném počínání pokračuje i vůči jiné ženě a domnívá se, že tímto způsobem se mu snáze podaří zprostit se povinností, které na sebe vzal vůči společnosti uzavřením prvního sňatku. Kdyby nic jiného, tedy již sama ta skutečnost, že nepovolením rozvodu se zabrání tomu, aby stejně neuváženě byl uzavřen sňatek nový, který by popřípadě za čas skončil právě tak, jako manželství, o jehož rozvod se jedná, svědčí o správnosti rozhodnutí soudu prvé stolice.

Jestliže tento nový vztah má solidní základ, pak jej nenaruší ani oddálení možnosti zpečetit jej zákonným sňatkem, jestliže se nynější manželství ukáže neudržitelným.

Správnost rozhodnutí soudu první stolice vyplývá však i z jiných úvah. Soudní rozhodnutí má vždy sledovat též výchovný účel. Není pochyby, že mladé, nezkušené a lehkovážné lidi, jakými jsou účastníci, nic nebude pobízet k tomu, aby se vážně zamysleli nad nesprávností svého počínání a

vyvodili z něho poučení, závěry i mravní předsevzetí pro své budoucí chování, jestliže bez obtíží by dosáhli likvidace následků svého nerozvážného kroku. Při tom nejde jen o výchovnou stránku v otázce přístupu k uzavírání manželství, ale i o příležitost k vážnému zamyšlení nad tím, zda zde skutečně není možno dosavadní svazek přece udržet a vytvořit obapolným úsilím takové předpoklady, aby se manželství dostalo takové náplně, jakou od něho zákon očekává.

Konečně však třeba zdůraznit, že potřebu výchovného působení soudního rozhodnutí nelze vidět jen ve vztahu k účastníkům řízení, v daním případě jen ve vztahu k rozvádějícím se manželům, nýbrž i se zřetelem na vliv soudního rozhodnutí také mimo okruh účastníků. V současné době patří problém rozvodovosti zejména i mladších manželství k závažným problémům naší společnosti. Představa, že lze bez obtíží a rychle dosáhnout zrušení manželství tak, jak se to představovali účastníci, nepřispívá nepochybně ani v nejmenším k odpovědnému a uváženému přístupu k uzavírání sňatku, a naopak takové lehkovážné a z hlediska společnosti i jednotlivců samých škodlivé sklony jen podporuje.

Že ostatně pocit odpovědnosti v těchto věcech není náležitě vyvinut ani u některých rodičů mladých lidí, je patrno z toho, že – jak odpůrce tvrdí – souhlasí rodiče navrhovatelky plně s rozvodem, přitom však nelze se dopátrat ani nejmenšího náznaku toho, že by tito rodiče byli něco udělali pro to, aby k uzavření tohoto nerozvážného sňatku nedošlo.

Je proto i z těchto všech hledisek rozhodnutí soudu prvé stolice správné.